

KURSKATALOG 2015

ver 01.02.2015

Ordenens opplæringstilbud for embedsmenn er i denne oversikten presentert i fire hovedkategorier:

- Introduksjonskurs (alle embeder)
- Talekurs (hovedsakelig talende embeder: T, OM/DM/DeIM/OB/VOB, Stewardmester)
- Ritualforståelse (rituelle embeder -- alle skifter), CM-embedet, og Musikk (Johanneslogen)
- Administrative kurs (Østenkollegiet, Sekretær og Skattmester).

Organisering av opplæringstilbudene

I henhold til sitt mandat skal Opplæringsenheten forestå opplæring av embedsmenn på alle nivåer innenfor Ordenen, og bidra til læringsprosesser for alle landets frimurere for øvrig. Enhetens instruks spesifiserer følgende oppgaver:

- Kartlegge opplæringsbehov på alle nivåer i Ordenen.
- Tilby, administrere og gjennomføre relevante opplæringstiltak for embetsmenn (i alle skifter).
- Utvikle og vedlikeholde opplæringstiltak, læremidler og annet kunnskapsmateriale for opplæringsformål.
- Bistå den enkelte loge i planlegging og gjennomføring av logens egne opplæringstiltak.
- Bistå ved gjennomføring av lederutviklingstiltak.
- Rapportere om resultatene fra opplæringstiltak på alle nivåer i Ordenen.

I enheten inngår 8 regionale Opplæringsansvarlige: En fra hver av landets tre provinsialloge, samt én fra hvert av Landslogens fem tilsynsområder. Disse kommuniserer med loger og enkeltpersoner for å danne seg et bilde av opplæringsbehovene i alle ledd i Ordenen. I den enkelte loge har dessuten den Ordførende Mester oppnevnt en egen Opplæringskontakt. Denne kan -- i samsvar med Ordførende Mesters bestemmelse -- ta hånd om enkelte praktiske oppgaver knyttet til studie- og opplæringsvirksomhet i sin loge.

De regionale Opplæringsansvarlige

Kode	Område/region	Opplæringsansvarlig	Telefon
LM	Landslogens Midtre tilsynsområde	Odd Samstad, opplmt@kd.dnfo.no	922 86 683
LN	Landslogens Nordre tilsynsområde	Per Helge Nordskog opplnt@kd.dnfo.no	975 27 905
LV	Landslogens Vestre tilsynsområde	Jon Sverre Riis opplvt@kd.dnfo.no	911 02 772
LØ	Landslogens Østre tilsynsområde	Terje Strand opplot@kd.dnfo.no	905 45 407
LS	Landslogens Søndre tilsynsområde	Per Stabell opplst@kd.dnfo.no	916 16 215
TP	Trondhjems Provincialloge	Bjarne Aasum oppltp@kd.dnfo.no	906 46 036
BP	Bergens Provincialloge	Hans Petter Tillier opplbp@kd.dnfo.no	472 32 550
PT	Tromsø Provincialloge	Svenn J. Holdahl opplpt@kd.dnfo.no	959 00 300

Introduksjonskurs

Embedsmenn - Introduksjon

Målgruppe: Brødre som er påtroppende eller nylig oppnevnt som embedsmenn for første gang (St. Johannes- eller St. Andreasloger).
Varighet: Min. 4 timer. *Forkunnskaper:* Du bør inneha minst St. Johannes Mesteres grad (III°).

Introduksjonskurset skal gi innsikt, kunnskap og forståelse av hva det innebærer å være embedsmann i din loge. Etter kurset skal du forstå hva Ordenen forventer av deg som broder og som embedsmann, og forstå hvorledes du best mulig kan tjene brødrene og din loge gjennom den embedsoppgave du har påtatt seg. Kurset er i stor grad samtalebaseret, og egner seg godt som opplæringstiltak i den enkelte loges egen regi.

Stemmebruk - Introduksjon

Målgruppe: Alle embedsmenn som fremfører ritualtekster under et logemøte. *Varighet:* Min. 4 timer
Forkunnskaper: Du bør i ditt embete ha fremført ritualtekster på minst 2 møter. Før kurset vil du motta et temahefte om retorikk og trening i stemmebruk. Du kan også bli bedt om å medbringe en kort selvvalgt tekst, som du skal fremføre på kurset.

På dette kurset blir du gjort mer oppmerksom på din egen stemme som viktig instrument i din rolle under logemøtet. Du får nyttige tips og idéer for innøving av naturlig og effektiv stemmebruk i forhold til det ritualet du er med på å fremføre. Det blir satt fokus på bruken av stemmen når det gjelder *tydelighet* (stemmestyrke, hastighet, artikulasjon, m.m.), *flyt*, *modulasjon* og *trygghet*. Du blir også kjent med de "klassiske" prinsippene om god kommunikasjon: Ethos, pathos og logos (retorikk). Kurset kan gjerne gjennomføres som opplæringstiltak i den enkelte loges egen regi.

Talende embeder - Introduksjon

Målgruppe: Brødre som er påtroppende eller nylig oppnevnt som talende embedsmenn (St. Johannes- eller St. Andreasloger). *Varighet:* Min. 4 t.
Forkunnskaper: Du bør være motivert for selv å lære mer om frimureriet, og kunne uttrykke deg godt både skriftlig og muntlig.

Dette introduksjonskurset skal gi innsikt, kunnskap og forståelse av hva det innebærer å inneha et talende embede i logen sett i forhold til et rituell embede. Kurset fokuserer på de talende embedsmenn (i St. Johanneslogen: ABB, T og OM) og klargjør hva de representerer, hva som er deres oppgaver og forskjellene på de tre typer taler som skal fremføres. Riktig stemmebruk i et logerom blir også tatt opp, og det blir vist til de forskjellige spesialkurs som tilbys for de talende embeder. Kurset gjennomføres som åpent tilbud, eller som opplæringstiltak i den enkelte loges egen regi.

Talekurs

Talerkurs-1

Målgruppe: Taler og hans vikarer i arbeidsgradene (St. Johannes- eller St. Andreasloger). *Dagskurs* (min. 6 timer)
Forkunnskaper: Du bør ha utarbeidet og holdt minst 2 instruksjonstaler tidligere.

Dette grunnkurset tar sikte på å gi deg trygghet i rollen som Taler, spesielt i forhold til utarbeidelse av instruksjonstaler eller foredrag beregnet på fremføring under logemøter. På kurset tar vi for oss utfordringer og avgrensninger knyttet til talerembetet, og hva som kjennetegner den gode instruksjonstalen. Gjennom gruppearbeid prøver vi ut teknikker og metoder for kildebruk og valg av tema, idégenerering, strukturering og utvikling av momenter frem til utarbeidelse av manus. Vi diskuterer også hva vi som kunnskapsformidlere i logen kan lære av de greske klassikere når det gjelder retorikk (ethos, pathos, logos). Til slutt ser vi på strategier for å utvikle oss videre som Talere i logesammenheng.

Talerkurs-2 (Johannes)

Målgruppe: Taler og hans vikarer i St. Johanneslogen. *Varighet:* Dagskurs (min. 6 timer)
Forkunnskaper: Du bør ha gjennomført Talerkurs-1 tidligere. Alle medbringer en egenprodusert instruksjonstale i 4 eksemplarer.

Kurset tar sikte på å videreutvikle deg i rollen som Taler, med særlig vekt på utarbeidelse av instruksjonstaler over temaer hentet fra St. Johannesgradene. Kurset tar for seg hva som karakteriserer de tre gradene i Johannesfrimureriet, og hvordan gode instruksjonstaler kan bidra til større opplevelse og forståelse av dette skiftet. Gjennom gruppearbeid vurderer vi hvordan deltagerens medbragte instruksjonstaler er disponert og bygget opp, og hvordan de valgte temaer er belyst og presentert i forhold til prinsipper og metoder gjennomgått på Talerkurs-1. Til slutt ser vi på hvordan Broder Taler bør samarbeide med sine vikarer og andre embedsmenn i St. Johannes-skiftet.

Talerkurs-2 (Andreas)

Målgruppe: Taler og hans vikarer i St. Andreaslogen. *Varighet:* Dagskurs (min. 6 timer)
Forkunnskaper: Du bør ha gjennomført Talerkurs-1 tidligere. Alle medbringer en egenprodusert instruksjonstale i 4 eksemplarer

Kurset tar sikte på å videreutvikle deg i rollen som Taler, med særlig vekt på utarbeidelse av instruksjonstaler over temaer hentet fra Andreasgradene. På kurset ser vi på hovedinnholdet og hva som karakteriserer St. Andreasfrimureriet, og hvordan gode instruksjonstaler kan bidra til større opplevelse og forståelse av dette skiftet. Gjennom gruppearbeid vurderer vi hvordan deltagerens medbragte instruksjonstaler er disponert og bygget opp, og hvordan de valgte temaer er belyst og presentert i forhold til prinsipper og metoder gjennomgått på Talerkurs-1. Til slutt ser vi på hvordan Broder Taler bør samarbeide med sine vikarer og andre embedsmenn i St. Andreas-skiftet.

Taleverksted

Målgruppe: Talende embedsmenn (ABB, T, OM) som ønsker å kunne gjennomføre taleverksted i egen loge. *Varighet:* Dagskurs (min. 6 t).
Forkunnskaper: Du bør ha gjennomført Talerkurs-1 tidligere.

Kurset har som mål å sette deg i stand til å lede et taleverksted i din egen loge, ved at du får kjennskap til og erfaring med denne inspirerende og kreative veiledningsmetodikken. Ved å anvende denne metoden skal du kunne oppmuntre og hjelpe talende embedsmenn til å velge egnede temaer, utvikle idéer og strukturere momenter som et godt grunnlag for utarbeidelse av logetaler. Kurset gir en innføring i selve metodikken ("Taleverkstedet som kreativ arbeidsform") og fokuserer på forberedelser som bør gjøres på forhånd av den enkelte deltaker og av veilederen. "Kjørereglene" for taleverkstedet blir gjennomgått, og alle kursdeltagerne får prøvet metoden gjennom praktiske øvelser.

Taffeltalekurs

Målgruppe: Embedsmenn som holder taffeltaler (eksempelvis OM/DM/DeIM/OB/VOB). *Varighet:* Dagskurs (min. 6 timer).
Forkunnskaper: Du bør ha utarbeidet og holdt minst 2 taffeltaler.

Kurset tar sikte på å gjøre deg trygg i rollen som vert under brodermåltidet ("taffelet") og å kunne skrive og holde taffeltaler beregnet på brodersamvær med og uten recipiender. Kurset tar for seg rammen for brodermåltidet, vertens rolle og samhandlingen med CM. Vi ser på hva som kjennetegner en god taffeltale, og hva som kreves av talens form og innhold for at den skal påvirke tilhørerne slik du ønsker. Videre drøftes bruk av ulike kilder i jakten på gode idéer til den taffeltalen som alle vil huske, og vi ser på hvordan taffeltalen bør fremføres i praksis. Mye av arbeidet under kurset skjer i grupper, bl.a. ved vurdering av disposisjoner til taler, ferdige manuskripter og fremføring av taffeltaler.

Taffeltaler I°-X° (Gjennomgang av mange taler)

Målgruppe: Embedsmenn som holder taffeltaler (OM/DM/DelM/OB/VOB). Dagskurs (min 6 t).

Forkunnskaper: Du bør ha utarbeidet og holdt minst 2 taffeltaler i ditt skifte.

Under kurset blir det fremført en taffeltale for hver grad. (De som skal holde en tale, blir varslet før kurset). Både fremføring og talenes innhold vil bli vurdert og kommentert av de øvrige kursdeltagerne. På denne måten vil deltagerne også få økt innsikt i de ulike graders frimureriske innhold.

ABB (Johannes)

Målgruppe: Annen Bevoktende Broder og hans vikarer. *Varighet:* Min. 4 timer.

Forkunnskaper: Du bør ha utarbeidet og holdt minst 2 føringstaler

Kurset tar sikte på å sette deg i stand til å skrive og holde en føringstale i 1. grad. Kurset fokuserer på hva som er Annen Bevoktende Broders rolle – rituellet og symbolsk – og samhandling med det øvrige embedsverk. Det blir drøftet hva som kjennetegner en god føringstale og hva som kreves av form og innhold for at en slik tale skal påvirke alle som er til stede på logemøtet. Som kursdeltaker blir du oppmuntret til å bruke din nysgjerrighet og kreativitet innenfor dette embedet. Du får også trening i å vurdere disposisjoner, utkast og ferdige manuskripter til denne type taler.

Bibelkjennskap for Taler I°

Målgruppe: Talende embedsmenn (T og OM) i St. Johanneslogen. *Varighet:* Min. 4 timer

Forkunnskaper: Du bør ha tatt "Taler-1" eller ha tilsvarende kunnskaper om talerembedet, og god kjennskap til St. Andreasgradenes ritualer

Kurset skal inspirere og bevisstgjøre deltagerne i forhold til Ordenens kristne verdigrunnlag, slik at de i sine instruksjonstaler og logeforedrag bedre skal kunne forklare for brødrene hensikten og betydningen av de mange sentrale bibelske henvisninger, tekster, motiver og symboler slik de benyttes i våre akter (ritualer, spørsmålsbøker og Alminnelige lover). Kurset benytter materiale som deltagerne vil få tilsendt på forhånd.

Bibelkjennskap for Taler IV/V-VI°

Målgruppe: Talende embedsmenn (T og OM) i St. Andreaslogen. *Varighet:* Min. 4 timer

Forkunnskaper: Du bør ha tatt "Taler-1" eller ha tilsvarende kunnskaper om talerembedet, og god kjennskap til St. Johannesgradenes ritualer

Kurset skal inspirere og bevisstgjøre deltagerne i forhold til Ordenens kristne verdigrunnlag, slik at de i sine instruksjonstaler og logeforedrag bedre skal kunne forklare for brødrene hensikten og betydningen av de mange sentrale bibelske henvisninger, tekster, motiver og symboler slik de benyttes i våre akter (ritualer, spørsmålsbøker og Alminnelige lover). Kurset benytter materiale som deltagerne vil få tilsendt på forhånd.

Stewardmester

Målgruppe: Overstewardmester, Første Stewardmester og deres vikarer (Stewardlogen). *Varighet:* 4 timer

Forkunnskaper: Det forutsettes at du er vikar for OStM og at du har nødvendig kjennskap til Kapitelgradene og deres ritualer.

Kurset skal inspirere og bevisstgjøre deg i forhold til Stewardmester-embedet. Du vil etter kurset bedre forstå hvilken betydning dette embedet har både rituellet, historisk og symbolsk, og du vil bli bedre skikket til å gjennomføre den rituelle delen av embedet. Du vil også bli satt bedre i stand til å skrive og fremføre instruksjonstaler som en viktig del av kunnskapsformidlingen i Stewardlogen.

IB VI° (Andreas)

Målgruppe: Innførende Broder og hans vikarer som arbeider i VI grad. *Varighet:* Min. 4 timer.

Forkunnskaper: Du bør ha fungert som IB på minst 2 møter i VI grad.

Kurset tar sikte på å gjøre deg trygg i rollen som IB i VI grad i forhold til oppgaven å forberede og gjennomføre samtalen i tilknytning til logemøtet i denne grad. Kurset tar for seg hva som er Innførende Broders rolle i St. Andreaslogen – rituellet og symbolsk – og samhandling med det øvrige embedsverk. Det fokuseres spesielt på samtalens hensikt og form, og sentrale emner som kan tas opp. Du oppmuntres til å bruke din nysgjerrighet og kreativitet innenfor de rammer som gjelder for dette embedet, og du vil få mer innsikt i metoder for sikrere å kunne lede slike samtaler.

Ritualforståelse

IB (Johannes)

Målgruppe: Innførende Broder og hans vikarer. *Varighet:* Min. 6 timer.

Forkunnskaper: Du bør være i IB-korpset eller påtroppende til dette embedet.

Kurset tar sikte på å gjøre deg trygg i rollen som IB og gi innsikt i dette viktige embedet – både rituellet og symbolsk. Kurset tar for seg hva som er Innførende Broders funksjoner, oppgaver og samhandling med det øvrige embedsverk. Det fokuseres på hvordan IB i alle tre Johannesgrader gjennomfører den rituelle delen av sin embedsfunksjon, og hvorledes du bør samarbeide med andre embeder (CM, FBB, Vakthavende). Likeledes blir det tatt opp IB's ansvar for å instruere IB-assistentene. Rituallet gjennomgås i detalj. Her vil den enkelte få prøve seg med veiledning i praksis.

Ritualforståelse I-III°

Målgruppe: Hammerførende brødre (OM, FBB, ABB) i St. Johanneslogen. *Varighet:* Min. 4 timer.

Forkunnskaper: Du bør inneha og allerede fungert i et av de aktuelle embedene i alle St. Johannesgradene.

Kurset skal gi deg bedre forståelse av det rituelle og symbolske innholdet i Johannesfrimureriet, for derved å kunne utøve din embedsfunksjon på en måte som gir rikere opplevelse for alle brødrene under logemøtene. Du skal dessuten bli i stand til selv å kunne lede trening og systematisk gjennomgang og fordypning av sentrale sekvenser i aktuelle ritualer og seremonier med andre embedsmenn i din egen embedsgruppe. Mye av kurset er oppgave- og samtalebasert, og egner seg godt som opplæringstiltak i den enkelte loges egen regi.

Ritualforståelse IV/V°

Målgruppe: Hammerførende brødre (OM, FBB, ABB) i St. Andraslogen. *Varighet:* Min. 4 timer.

Forkunnskaper: Du bør inneha og allerede fungert i et av de aktuelle embedene, helst i både IV/V og VI grad.

Kurset skal gi deg bedre forståelse av det rituelle og symbolske innholdet i IV/V grad, for derved å kunne utøve din embedsfunksjon på en måte som gir rikere opplevelse for alle brødrene under logemøtene. Du skal dessuten bli i stand til selv å kunne lede trening og systematisk gjennomgang og fordypning av sentrale sekvenser i IV/V-grads ritualer og seremonier med andre embedsmenn i din egen loge. Mye av kurset er oppgave- og samtalebasert, og egner seg godt som opplæringstiltak i den enkelte loges egen regi.

Ritualforståelse VII-VIII°

Målgruppe: Embetsmenn Styrende, talende og/eller andre sentrale embetsmenn i Provincialloger, Stewardsloger eller Kapitel Broderforeninger.
Varighet: 4-7 timer. *Forkunnskaper:* Du bør inneha og allerede ha fungert i et aktuelt embede både i VII og VIII grad.

Kurset skal gi deg bedre forståelse av innholdet i disse gradene og fokuserer på bakgrunnen for tekster og uttrykksformer i ritualene. Det inngår praktiske øvelser i å tolke og fremføre tekster med vekt på innlevelse og stemmebruk. Kurset vil bidra til å øke din innsikt i gradenes symbolske og rituelle innhold, slik at logebroderen får en rikere opplevelse av høygradenes innhold og bedre bakgrunn for egen refleksjon og vekst.

CM (Johannes/Andreas)

Målgruppe: CM og hans vikarer (som virker i Johannes- eller Andreasloger). *Varighet:* Dagskurs (6 timer)
Forkunnskaper: Du bør før kurset ha satt deg inn i CM-instruksen og kommentarene (brødteksten) i ritualene.

Dette kurset skal bidra til en enhetlig kunnskap og forståelse for ceremonimesterens rolle, og dermed sikre lik gjennomføring av CM's oppgaver og virke i alle loger og broderforeninger. Kurset bygger på Ordenens ritualer, lover og bestemmelser som er gitt i CM-instruksen (rev. 2011) approbert av OSM. Kurset fokuserer på CM's rolle og betydning under møtet, CM's ansvar for recipienden(e), praktiske hensyn i forhold til selve logemøtet, opprop og utrop, forberedelser og gjennomføring av taffelet, og oppgaver i forbindelse med det broderlige samværet. Kurset er lagt opp med en generell fellesdel som gjelder begge skifter, og en spesiell del for hvert skifte. Det er viktig at både CM og hans vikarer deltar på samme kurs.

Musikken i St. Johanneslogen

Målgruppe: Logens Ordførende Mester, Ceremonimester(e) og organist(er). *Varighet:* Dagskurs (6 t)
Forutsetninger: Deltakerne fra hver loge bør representere alle de tre "roller" som kurset har som målgruppe.

Siktemålet med kurset er å gi OM, CM og organist en felles forståelse av musikkens funksjon og som en integrert del av det rituelle arbeidet under møtene i Johannesgradene. Kurset vil også medvirke til en bedre rolleforståelse og et best mulig samarbeid mellom OM, CM og organist.

Organist i St. Johanneslogen

Målgruppe: Logebrodre som ønsker å inngå i organisttjenesten i en St. Johannesloge. *Varighet:* To kurssamlinger (à 4-6 timer) og en mellomliggende periode med individuell opplæring og øvelse for hver grad.
Forutsetninger: Du må i utgangspunktet ha et minimum av ferdigheter i orgelspill, og må ha tilgang til et instrument.

Kurset skal gi nye eller kommende organister en bedre forståelse av musikken som en integrert del av ritualet, musikkens historie i Johannesfrimureriet, og forståelse av gjeldende instruks for musikken i dette skiftet. Kursopplegget omfatter individuell opplæring og veiledning i orgelspill tilpasset den enkelte deltaker, og er tilrettelagt for organisttjenestens behov i St. Johannesfrimureriet. Et eget kompendium med forslag til musikkvalg, og enkle innledninger og avslutninger, blir gjennomgått.

Administrative kurs

Østenkollegiet

Målgruppe: OM, DM, DelM (evt. OB, VOB). *Varighet:* Dagskurs (min. 6 timer), evt. kveldskurs (4 timer)
Forkunnskaper: Du bør ha et embede som innebærer at du leder logemøter

Kurset skal bidra til at Østenkollegiet fungerer optimalt, både som embetsgruppe og som et menneskelig lag. Du og de andre i Østenkollegiet i din loge får på dette kurset hjelp til å klarlegge og strukturere de oppgavene dere er satt til å løse som logens ledergruppe. Med utgangspunkt i våre lover og deltakernes erfaringer ser vi på hva som bør være OM's ansvar og gjøremål, og hvordan oppgavene konkret kan fordeles i et lederteam. Under kurset blir det gitt praktiske råd, eksempler og spørsmål til diskusjon og ettertanke, bygget på både dine egne og andres erfaringer.

Sekretærkurs (Johannes)

Målgruppe: Sekretær i St. Johanneslogen og hans vikarer. *Varighet:* Min. 4 timer.
Forkunnskaper: Deltakerne forutsettes å være med i sekretærkorpset, men kan også være påtroppende til dette embetet.

Kurset skal gi innsikt i de administrative og rituelle oppgaver som tilligger sekretærfunksjonen. Kurset omhandler bl.a. gjeldende bestemmelser og rutiner for logens kontorvirksomhet, herunder møteplanlegging, sekretærens arbeid før, under og etter rituelle møter, og kort oversikt over dataverktøy og systemer som sekretæren benytter i sitt arbeid. En viss gjennomgang av hovedfunksjoner i FriSak-sekretærmodulen inngår også i kurset, som introduksjon til den opplæring som tilbys i regi av Ordenens IS/IT-avdeling overfor det enkelte logesekretariat.

Skattmesterkurs (Johannes)

Målgruppe: Skattmester i St. Johanneslogen og hans vikarer. *Varighet:* Min 4 timer.
Forkunnskaper: Deltakerne forutsettes å være med i Skattmesterembetet, men kan også være påtroppende til dette embetet.

Kurset skal gi trygghet i rollen som Broder Skattmester, og gi innsikt i både administrative og rituelle oppgaver som tilligger dette embetet. Kurset omhandler bl.a. DNFO som organisasjon og logens Skattmesters funksjon i denne, rituelle og symbolske funksjoner, økonomifunksjoner i logen, og typiske løpende oppgaver og arbeidsfordeling innen et skattmesterembete i en St. Johannesloge.

Påmelding til kurs skal skje samlet fra logen til den regionale Opplæringsansvarlige.

Har du synspunkter på våre opplæringstilbud? Vi arbeider kontinuerlig med evaluering av gjennomførte opplæringstiltak, kartlegging av behov, og utvikling av nye tilbud. Kanskje har nettopp *du* en god idé som vi kan utvikle til å bli et nyttig opplæringstilbud? Har du forslag til kurs eller andre opplæringstiltak som ikke finnes i denne katalogen, oppfordres du til å snakke med Opplæringskontakten i din loge, eventuelt ta kontakt med den regionale Opplæringsansvarlige, eller sende noen ord direkte til

opplaring@dnfo.no